

İstanbul'da Kuşları İzlemek

Kent denince ilk akla gelen insanların insanlar için kurduğu yapıları alanlar gelse de her bir kent farklı canlı türlerinin bir arada yaşadığı bir ekosistemin parçasıdır. Kentler ve çevresindeki ekosistemi korumanın ilk adımı kentlilerin bir arada yaşadıkları canlı türlerinin farkına varmaları, onları bilmeleri ve tanımaları. İstanbullar kentin zengin biyolojik çeşitliliğinin önemli üyelerinden yüzlerce kuş türünü gözleme, tanıma ve bilme imkânlarına sahip.

İBB Kentsel Ekolojik Sistemler Şube Müdürlüğü,
Yaban Hayatı Şefliği

Türkiye, bulunduğu coğrafi konum itibarıyla göçmen kuşlar için çok önemli bir göç rotasında bulunuyor; özellikle Asya-Afrika-Avrupa doğrultusunda süzülerek göç eden türler açısından, özel bir öneme sahip. Ülkemizin ev sahipliğini yaptığı 483 kuş türünün yaklaşık 352'sini İstanbul'da gözlemlemek mümkün. Havada oluşan termal akımların özellikle Boğazlar bölgesinde aktif olması İstanbul'un Afrika ve Avrupa'nın en önemli kuş göç yolu üzerinde yer almasını sağlıyor. Aralarında kartal, şahin, doğan, atmaca, akbaba, leylek, kuğu, flamingo, pelikan, turna, kırlangıç, ebabil, yelkovan, florya, ispinoz, karatavuk, iskete, çakır, sığırcık, tahtacık, karabatak, baştankara, kuzgun vd. yer aldığı yüzlerce kuş çeşidinin sürüler halinde İstanbul semalarından geçişiyle birlikte İstanbul Boğazı, her göç döneminde büyük bir şölene sahne oluyor. İstanbul'un birçok noktasında uçuş hâlindeki kuşları gözlemlemek mümkün. Sarıyer Feneryolu Kuş Gözlem Kulesi, Büyük Çamlıca Korusu, Toygar Tepe, Anadolu Hisarı göçleri izleme açısından önemli noktalar. Özellikle su kuşları için de Büyükçekmece Gölü, Küçükçekmece Gölü, Terkos, Sazlıbosna ve Ömerli Havzası gözlem yapılabilecek sahalardır.

Bu mevkilerde uzmanlar eşliğinde yapılan kuş gözlem etkinlikleri, kentlilerin İstanbul'un kuşları hakkında bilgi edinmeleri, onları tanımaları ve çıplak gözle varlıklarına tanıklık etmeleri için önemli. Her yıl göç dönemi olan ilkbahar ve sonbahar aylarında gerçekleştirilen

Fotoğraflar Yaban Hayatı Şefliği arşivi

etkinlikler de İstanbul'un zengin kuş türlerini gözlemek için güzel birer fırsat. Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı Kentsel Ekolojik Sistemler Şube Müdürlüğü'nün "Yaban İstanbul" projesi kapsamında gerçekleştirilen bu etkinliklerin amacı İstanbul'un tek sahibinin bizler olmadığını, bu şehri tüm canlılar ile birlikte paylaştığımızı hatırlamak, İstanbul'daki yaban hayatına dikkat çekerek farkındalık yaratmak, aynı zamanda kent ekosisteminin bir parçasını oluşturan göç eden kuşlar hakkında daha fazla veri elde etmek, onları tanımak ve koruma yaklaşımları geliştirmek olarak sıralanıyor.

"İstanbul Kuş Göçü Gözlem Etkinliği" 2021'de düzenlenmeye başlandı. Bu etkinlik kapsamında 2023'ün ilkbahar

har dönemi itibarıyla toplam 8 adet etkinlik gerçekleştirildi. Şimdiye kadar bu etkinliklere yaklaşık 7000 İstanbullunun yanı sıra gönüllü akademisyenler ve farklı sivil toplum kuruluşları (STK) da katıldı. Etkinliklere katılanlar alanda dağıtılan dürbünlerin de yardımıyla kuş gözlem deneyimi elde etti ve bolca kuş gözlemledi. Gözlemler boyunca İstanbul semalarından geçen göçmen kuşları izlenirken çeşitli STK'lar tarafından bu kuşların önemine dikkate çekmek, tanınmalarını sağlamak amacıyla her yaş grubuna yönelik farklı atölye çalışmalarları da düzenleniyor. Örneğin Uluslararası Gözlem Kayıtları ve Veri Girişi isimli atölyede gözlem yapılan kuşların eBird isimli çevrimiçi veri setine uluslararası kayıtları yapılıyor. "Kuş Gözlemi, Sayım Teknikleri, Dürbün Kullanımı" isimli atölyede katılımcılar kuş gözlem teknikleri, dürbün kullanımı gibi konular üzerine teknik bilgileri ediniyor. "Yaban Hayvanları Tanıtımı, Fotokapan ve İlk Yardım Atölyesi"nde uzman veteriner hekimler yaban hayatı hakkında çeşitli bilgiler sunuyor. "Doğada Duvarsız Eğitim - Dalgalardan Bulutlara" isimli atölye ise okul öncesi çocuklara doğa eğitimi vermeyi hedefliyor. Bunların yanı sıra Origami Atölyesi, Kuş Çizim Atölyesi, Sanat Atölyesi, Ekoloji Atölyesi, Marangoz Atölyesi, Hareketli Oyun Atölyesi, Drama Atölyesi, Masal Atölyesi, Orman Banyosu gibi farklı çalışmalarla başta çocuklar olmak üzere katılımcılara İstanbul'un tüm canlı hayatı hakkında farklı yöntemlerle bilgi ve farkındalık sağlanıyor.

